

לכבוד
חה"כ אריה מכלוף דרעי
שר הפנים

שלום רב,

**הנדון: מחאתנו הנחרצת על תמיכתך בעמדת הרשויות המקומיות להצר את סמכויות האכיפה
המנהלית והפלילית עליהן ביחס לחובות הנגשה עבור אנשים עם מוגבלות**

1. אנו, 43 ארגונים הפועלים לקידום זכויות של אנשים עם כל סוגי המוגבלות: מוגבלויות גופניות, שכליות, חושיות ונפשיות; חברי הוועדה המייעצת של נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות וכן ארגונים חברתיים, המייצגים יחד קשת רחבה של אינטרסים הנוגעים לציבור זה - קראנו בתמהון ובדאגה גדולים את מכתבך מיום 9.8.17 לראשי ארבע עיריות גדולות. במכתב תמכת בצמצום סמכות האכיפה כחוק של נציבות השוויון, ביחס לחובתך להנגיש שירותים ציבוריים, בניינים, דרכים וכדומה עבור אנשים עם מוגבלות.

2. **אין די מילים כדי להבהיר את אכזבתנו ומחאתנו.** הנגשה היא תנאי בסיסי לשילוב אנשים עם מוגבלות בחברה הכללית, לכבוד, למיצוי יכולות, לעצמאות ולשוויון. אדם המוגבל בתנועתו לא יוכל ללוות את בתו לגן הילדים אם מדרכה בלתי נגישה חוסמת את דרכו; אישה המתניידת בכסא גלגלים, לא תצא מגבולות השכונה אם אין לה גישה לאוטובוס בתחנה; אדם עם מוגבלות שכלית לא יוכל ליהנות משירותים עירוניים ללא פישוט לשוני; ואישה חירשת לא תוכל להשתתף בטקס יום זכרון עירוני ללא תמלול האירוע.

3. לשווא חיכינו לכך שהנגשות יעשו מתוך "מחויבות ערכית" וללא אכיפה מנהלית או פלילית, אולם פעם אחר פעם עמדנו בפני שוקת שבורה. במשך שנים ראינו כיצד חובות ההנגשה המוטלות על הרשויות המקומיות נדחקות לתחתית סדרי העדיפויות. למרות שהרשויות היו שותפות להליך החקיקה והתקנת התקנות; למרות שנקבע עבורן לוח זמנים נוח יותר להנגשה מאשר לגופים אחרים, לרבות הארכת המועד לשנת 2021; ולמרות שהועמד לרשויות בדירוג סוציאקונומי נמוך תקציב של 82 מיליון ₪ (אשר מרביתו לא נוצל על ידיהן) - רבות מהן אינן עומדות בחובות ההנגשה החלות עליהן כדין: לא מבחינת היקף הנגישות ולא מבחינת המועדים המחייבים.

אכיפה ממשלתית אפקטיבית של חובות ההנגשה היא איפוא צעד חיוני. **מי שמסכלה, מסכל את זכויותיו של ציבור רחב של אנשים עם מוגבלות לשוויון, תנועה, אוטונומיה, חיי משפחה וחברה.**

4. אמת, הנגשה אינה תמיד פשוטה. היא דורשת משאבים, תכנון ועשייה. אך כך גם נכון ביחס לתחומי החיים האחרים שעליהם אחראיות הרשויות המקומיות: תברואה, איכות הסביבה ועוד. במה שונים הדברים? מסתבר שהרשויות המקומיות אינן מרגישות די מחויבות או דחיפות להבטיח את זכויותיהם הבסיסיות של אנשים עם מוגבלות. ההפך הוא הנכון: חלקן הגדול, ומסתבר שדווקא האיתנות שבהן, משקיעות משאבים רבים בכיצד להימנע מחובות ההנגשה: מתחזקות לובי בכנסת, מפעילות לחץ פוליטי ולאחרונה אף פנו בעתירה לבג"ץ על מנת לסכל את סמכויות האכיפה של הנציבות. נסיון שלא צלח, בין היתר עקב עמדתנו האיתנה באולם הדיונים, ונדחה מכל וכל על ידי בית המשפט.

5. תמיכתך בעמדתן זו מוסיפה חטא על פשע. היא מעבירה מסר של סלחנות כלפי מי שבמשך שנים לא עשו די כדי להנגיש את המרחב הציבורי; היא תומכת בקו שגורס כי הנגשה היא מותרות ולא חובה; והיא מעבירה מסר של זלזול צורם בזכויות אנשים עם מוגבלות.

6. משרד הפנים נמצא בצומת דרכים, ועליך כשר האחראי לקבל הכרעה – האם תפעל כחלק מהממשלה לטובת אזרחי ישראל: אנשים עם מוגבלות ובני משפחתם, בשם החוק, וכמי שמופקד על פעולת הרשויות המקומיות; או שמא תעדיף את האינטרסים של ראשיהן, על חשבון התושבים, ותוך יציאה בוטה נגד שלטון החוק ונגד גורם האכיפה הממשלתי – נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות – האחראית כחוק להבטיח כי נגישות תהפוך למציאות.

7. איננו שקופים. לא נעמוד מנגד שעה שרשויות מקומיות רבות משקיעות בהכל חוץ מבאנשים עם מוגבלות. לא ניתן לאיש בהן להסתכל דרכנו, מעל ראשנו ולא לצד אותנו לעמוד בתור: אחרי הכיכרות החדשות הנבנות במרכזי ערי ישראל; אחרי במות הבידור המהודרות וההפקות היוקרתיות בכל ערב יום העצמאות; אחרי אלפי מקומות החנייה החדשים בכניסה לקניונים וכן הלאה.

8. כמי שסמלו הוא מגנם של השקופים, אינך יכול להפוך לחלק מהממסד ההופך אותנו לכאלו! אל לך המקום המפוקפק בתולדות המאבק לשוויון של אנשים עם מוגבלויות של מי שהתירו רמיסת זכויות של אוכלוסייה שלמה. על כן, אדרבא, פעל נא כדי לסייע לכל רשות מקומית המוכיחה שהיא אינה עומדת בנטל לקבל השלמה תקציבית ממשלתית. אך אל לך לתת יד לביזוי החוק, לצמצום אכיפתו ולהפיכת חובות ההנגשה שבו לאות מתה.

9. עד כה הענקת משקל רק לעמדת ראשי הרשויות המקומיות בעניין. העקרון "דבר לא עלינו בלעדנינו" ביחס לאנשים עם מוגבלות מחייב כי תשמע טענותינו בטרם תגבש עמדה סופית, ולבטח בטרם תנקוט בצעד מעשי כלשהו. נבקש את התייחסותך הדחופה, נשמח להשמיע עמדתנו בפניך ובהתאם לכך נשקול צעדנו הציבוריים והמשפטיים בהמשך.

בכבוד רב באנו על החתום,

הארגונים:

1. האגודה לזכויות האזרח
2. אגודת עמי – האגודה לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית
3. אהב"ה - ארגון הנכים בישראל המיוחד
4. אופק לילדינו – ארגון ארצי של הורים לילדים עם עיוורון ולקות ראייה
5. אחווה - איגוד רב תחומי לאנשים עם מוגבלויות
6. אלווין ישראל
7. אלומות- פעילים עם מוגבלות לשינוי חברתי
8. אלמנארה - עמותה לקידום אנשים עם מוגבלות
9. אנוש - העמותה הישראלית לבריאות הנפש
10. אס"י – קהילת אנשי הספקטרום האוטיסטי בישראל
11. ארגון נכי הפוליו בישראל
12. איל"ה – ארגון ישראלי לרווחת הנכה
13. אסף- אגודת CFS ופיברומיאלגיה
14. בזכות - המרכז לזכויות אדם של אנשים עם מוגבלויות
15. ביחד – האגודה לשילוב אנשים עם מוגבלות בחברה
16. בית איזי שפירא
17. בית הגלגלים
18. בקול – ארגון כבדי שמיעה ומתחרשים
19. ועד ההורים המשלבים לילדים עם אוטיזם
20. ידיד- מרכזי זכויות בקהילה
21. יד ריבה – סיוע משפטי לקשיש
22. ית"ד – ילדי תסמונת דאון
23. לשמ"ה- לשילוב מתמודדים והעצמה בבריאות הנפש
24. מטה מאבק הנכים
25. המכון לקידום החרש
26. המרכז הישראלי ללימודי חירשות
27. המרכז לעיוור בישראל
28. משפחות בריאות הנפש
29. משתלבים ברצף
30. נגישות ישראל
31. נכה לא חצי בן אדם

(המשך בעמוד הבא)

32. נכים למען נכים
33. עצמה – פורום ארצי של משפחות נפגעי נפש
34. פורום ארגוני הנכים לנגישות
35. פורום הורים לילדים עם שיתוק מוחין
36. צעדים קטנים
37. קואליציית הורים לילדים עם צרכים מיוחדים
38. קול הזכויות
39. הקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלויות, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר אילן
40. הקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלות, הפקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית
41. קשר- הבית של המשפחות המיוחדות
42. FD -העמותה הישראלית לדיסאביליטי מוגבלות, ביוזמת קרן משפחת רודמן
43. LINK 20 - הרשת לקידום צעירים עם מוגבלות, ביוזמת קרן משפחת רודמן

חברי הועדה המייעצת של נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות:

עמית אונגר, עמיר ביראני, אבי בלאו, אילנה בניש, ג'ין גודס, דייוויד הריס, יותם טולוב, שאול יהלום, דורון לוי, רויטל לן כהן, שגית מור, אודליה פיטוסי, תמי קרישפין, רוני רוטלר, גיא שמחי

העתקים:

חה"כ איילת שקד – שרת המשפטים
חה"כ דוד אמסלם – יו"ר ועדת הפנים והגנת הסביבה
חה"כ אילן גילאון – יו"ר ועדת נגישות בכנסת
מר אברמי טורם, נציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, משרד המשפטים
מר חיים ביבס, יו"ר מרכז השלטון המקומי וראש עיריית מודיעין-מכבים-רעות